

Το μπουγιουρντί

12/Mar/2018 00:03

Τις τελευταίες εβδομάδες έχει βρεθεί και πάλι στο προσκήνιο η συζήτηση σχετικά με το συνολικό κόστος της Βαρουφακειάδας, των γεγονότων κατά τη διάρκεια της "ακσιοπρεπούς διαπραγμάτευσης" στους πρώτους έξι μήνες της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ.

Τη συνολική ζημία, αν θέλετε, η οποία προκλήθηκε από τα γεγονότα εκείνα που κατάφεραν να σακατέψουν την ελληνική οικονομία που πάλευε με νύχια, δόντια, ιδρώτα και αίμα των πολιτών να επανέλθει σε τροχιά κανονικότητας.

Οικετιμήσεις για το ύψος αυτής της ζημίας είναι πολλές και χαρακτηρίζονται από μεγάλη ποικιλία, οι δε αριθμοί που έχουν καταγραφεί παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους.

Ξεκινούν από τα "λίγα δισ. που άξιζαν τον κόπο" της κυβερνητικής πλευράς, περνούν στα €70 δισ. του [αναλυτή Γιάννη Μουζάκη](#) (η μικρότερου ύψους εκτίμηση που αντέχει σε σοβαρή κριτική, που γνωρίζει η στήλη) και φθάνουν "μέχρι τα περισσότερα από €200 δισ." του πρώην επικεφαλής του Euro Working Group Thomas Wieser, πρόσφατα.

Ενδιάμεσα μπορεί να βρει κανείς τα €86 δισ. του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδας, καθηγητή Γιάννη Στουρνάρα και τα "περισσότερα από €100 δισ." του Διευθύνοντα Συμβούλου του ESM, Klaus Regling.

Η στήλη έχει επανειλημμένα εκφράσει την άποψη ότι αφενός το κόστος ξεπερνά τα €120 δισεκατομμύρια, αφετέρου είναι πολύ νωρίς για να γίνουν σοβαρές και ταυτόχρονα ακριβείς εκτιμήσεις για το συνολικό μέγεθος των απωλειών.

Με δυο λόγια η άποψη της στήλης είναι πως: "Η ζημία είναι **ιδιαίτερα μεγάλη και με εξαιρετικά μακροχρόνιες επιπτώσεις**"

Όμως, μιας και έχουν αρχίσει να φυτρώνουν αριθμοί σαν τα μανιτάρια, χρειάζεται να υπάρξει μία περιγραφή των παραμέτρων εκείνων πάνω στις οποίες θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η όποια καταμέτρηση.

Οι παράμετροι λοιπόν αυτές, είναι:

A. Η ουσιαστική απώλεια Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, με βάση τις μέχρι τότε προβλέψεις. Στο σημείο αυτό, αν και δεν μπορεί να υπάρξει ρεαλιστική απεικόνιση μιας και η συζήτηση διεξάγεται με υποθέσεις, τα πράγματα είναι απλούστατα.

Όποιες προβλέψεις και αν λάβει υπόψη του κανείς, η ελληνική οικονομία θα βρισκόταν στις 31/12/2016 αυξημένη κατά 5%, **τουλάχιστον**.

Δηλαδή απώλεια για τα έτη 2015 και 2016 θα πρέπει να υπολογίζεται στα €10 δισ., κατ' ελάχιστο!

Περίτρανη απόδειξη των παραπάνω, το γεγονός πως, στη διάρκεια της Βαρουφακιάδας και παρά την τεράστια αβεβαιότητα που επικρατούσε, η οικονομία συνέχισε την ελαφρά της ανάκαμψη.

Χρειάστηκε να επιβληθούν capital controls και να κλείσουν οι τράπεζες για εβδομάδες, για να πάρει την κατιούσα στο Γ' τρίμηνο του 2015!

B. Η μελλοντική απώλεια Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, με βάση τη δυναμική της οικονομίας που υπήρχε στο τέλος του 2014. Απλοϊκά θέτοντας το ζήτημα, είναι διαφορετικό πράγμα να ξεκινάει π.χ. το 2018 από τα €187 δισ. και εντελώς διαφορετικό από τα €195 δισ. (τουλάχιστον).

Άλλη π.χ. ανάγκη εσόδων (δηλ. φορολογίας) υπάρχει όταν το ΑΕΠ βρίσκεται στα €185 δισ. και άλλη όταν αυτό φθάνει τα €195 δισεκατομμύρια.

Η ζημία εδώ είναι αδύνατον υπολογιστεί με ακρίβεια, τη δεδομένη χρονική στιγμή. Θα χρειαστεί να περάσουν περισσότερα από 10 χρόνια ώστε να υπάρξει ικανοποιητικός όγκος δεδομένων και να μπορεί να εδραιωθεί μία ακριβής εκτίμηση.

Μοναδική βεβαιότητα ότι οι τελικές απώλειες θα υπολογιστούν σε (κάμποσες) δεκάδες δισεκατομμυρίων.

Γ. Μέχρι τον Νοέμβριο του 2015 και την τρίτη (τυπικά, ουσιαστικά τέταρτη) ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών, το δημόσιο διέθετε μεγάλες μετοχικές συμμετοχές στις τέσσερις εισηγμένες συστημικές τράπεζες, μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Έχοντας καταβάλει περισσότερα από €44 δισ., συνολικά.

Στου ψηλότερο σημείο της περιόδου, για τον τραπεζικό δείκτη στο ΧΑ στα μέσα του καλοκαιριού 2014, η αξία όλων των τραπεζικών συμμετοχών του δημοσίου, ξεπερνούσε τα €30 δισ.

Αμέσως μετά, καθώς η αγορά άρχισε ν' αντιλαμβάνεται την εκλογική επέλαση του ΣΥΡΙΖΑ και το τι θα επακολουθούσε, ξεκίνησε μια έντονα καθοδική κίνηση. Ποιος π.χ. δεν θυμάται τι έγινε στο ταμπλό της γριάς Σοφί στα τέλη Νοεμβρίου 2014, μετά την ενημέρωση επενδυτών στο Λονδίνο από τους κυρίους Σταθάκη και Μηλιό;

Οι απώλειες του δείκτη των τραπεζών το φθινόπωρο του 2015, άγγιξαν το -94%!

Σήμερα, ύστερα από την επιπλέον καταβολή €1,4 σε μετρητά και €4 δισ. σε μετατρέψιμα ομόλογα (CoCOs), η συνολική αξία των τραπεζικών μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ, δεν ξεπερνά τα €5 δισ.!

Οιαπώλειες επομένως, είναι της τάξης των €30 δισ.! Χωρίς να συνυπολογιστεί η απώλεια ποσοστών ελέγχου και της πιθανής, ανάλογης άυλης αξίας...

Δ. Η απώλεια €40 δισ. από τις καταθέσεις στο διάστημα Νοέμβριου 2014 με Ιούνιο του 2015 σε συνδυασμό με την άρση του waiver βαθμίδας αξιολόγησης των ελληνικών ομολόγων από την EKT, οδήγησαν σε αύξηση του κόστους δανεισμού των τραπεζών. Λόγω αναγκαστικής χρήσης του ELA (υπερτριπλάσιο επιτόκιο, πολύ μεγαλύτερο margin haircut στα ενέχυρα).

Το συνολικό κόστος είναι πολύ δύσκολο να υπολογιστεί. Διότι ακριβή χρηματοδότηση για τις τράπεζες συνεπάγεται ακριβότερη δανειοδότηση για την πραγματική οικονομία.

Ακριβότερη δανειοδότηση για την οικονομία σημαίνει, μικρότερη ανάπτυξη. Πράγμα που μας οδηγεί στον δαίδαλο των υπολογισμών της Β' παραμέτρου. Αλλά και στη σημαντική μεγέθυνση του αποτελέσματός τους, επίσης.

Το τελικό νούμερο αναμένεται εξαιρετικά μεγάλο. Πιθανόν και τριψήφιο. Είναι όμως αδύνατο να υπολογιστεί με ουσιαστική αξιοπιστία, πριν η ελληνική οικονομία διανύσει μια δεκαετία τουλάχιστον σε περιβάλλον ελεύθερου δανεισμού από τις αγορές.

Ε. Καθ' όλο το διάστημα του εξαμήνου της Βαρουφακιάδας, η Ελλάδα δεν διέθετε άλλες πηγές χρηματοδότησης πέρα από τα διαθέσιμα των ΔΕΚΟ, ασφαλιστικών Ταμείων, ΟΤΑ κ.λπ. Δηλαδή πέρα από τον εσωτερικό δανεισμό μέσω repos (repurchasing agreements).

Τα repos στο τέλος του 2014 βρίσκονταν στα €8,6 δισ. Για να φθάσουν τον Ιούλιο του 2015, τα €16,9 δισ.

Ύψος στο οποίο βρίσκονται (περίπου) και σήμερα.

Συνολική επιβάρυνση από την αύξηση των repos και το εξαιρετικά ακριβότερο κόστος που πληρώνει η κυβέρνηση στον βραχυχρόνιο δανεισμό (επιτόκιο μεγαλύτερο του 4,5%), περί τα €9 δισ.! Τζάμπα πράμα...

Είναι προφανές ότι το τελικό σύνολο, εάν μετρηθεί με τον σωστό τρόπο, θα φθάσει σε δυσθεώρητα ύψη. Ακόμη και τα €200 δισ. του κυρίου Βίζερ, αν και ακούγονται υπερβολικά, δεν εμφανίζονται απόλυτα εκτός πραγματικότητας.

Έχει όμως κάποια ιδιαίτερη σημασία ένας ακριβής αριθμός του κόστους για τον ελληνικό λαό; Μπορεί κανείς ν' αμφισβητήσει ότι υπήρξαν τεράστιες ζημιές; Ακόμη και οι κυβερνητικές διαρροές μιλούν για "λίγα αναγκαία δισ.!"

Δεν αρκεί το (αδιαμφισβήτητο) γεγονός ότι υπήρξαν απώλειες για την αναζήτηση και τον καταλογισμό ευθυνών;

Δεν πρέπει να εξεταστεί εάν τελέστηκαν ποινικά αδικήματα; Δεν πρέπει να αποφανθεί η Δικαιοσύνη αν αυτά ανήκουν στην κατηγορία των στιγμιαίων ή των διαρκών; Δεν είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση για το αν υφίσταται στη συγκεκριμένη περίπτωση η παραγραφή που προβλέπεται από το Σύνταγμα για τους πολιτικούς;

Εάν διαπιστωθεί η ύπαρξη ευθυνών χωρίς παραγραφή, δεν πρέπει αυτές να αποδοθούν;

Τισημασία έχει για όλα τα παραπάνω (και κάμποσα ακόμη) ερωτήματα, εάν οι συνολικές απώλειες ήταν 50, 100, ή 200 δισεκατομμύρια; Το όριο καθορισμού βαθμού ενός αδικήματος ως κακούργημα, βρίσκεται πολύ χαμηλότερα ακόμη και από το €1 δισ....

Το πραγματικό σημαντικό δεν είναι να υποστούν τις δέουσες συνέπειες όλοι οι αυτουργοί; Ηθικοί και μη;

Θ' αλλάξουν αυτές οι συνέπειες ως προς κάτι, αν προσδιοριστεί με ακρίβεια ένας αριθμός;

Μήπως θ' αρχίσει το μπουγιουρντί να γράφεται και αυτό, μ' ένα νι;

Ή μήπως έφθασε σε τέτοιο βαθμό καναπεδάτης αφασίας και φραπεδιάς ο Έλληνας, ώστε να συμφωνεί όταν του λένε ότι η κεφαλή δεν φέρει ευθύνη επειδή δεν της είπαν, δεν ρώτησε ή γιατί είχε "αυταπάτες";

Δεν ξέρω. Απλά ρωτώ...

Πέτρος Λάζος

petros.lazos@capital.gr

Twitter: [@Marketelf](https://twitter.com/Marketelf)

Facebook: [Peter Lazos](https://www.facebook.com/PeterLazos)

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)